

Riksantikvarieämbetet
Avdelningen för arkeologiska undersökningar

RAPPORT UV ÖST 2004:19

ARKEOLOGISK UTREDNING, ETAPP 2

Invid klosterområdet i Vreta

Inför planerad kompost- och återvinningsanläggning invid klosterområde (RAÄ 50) i Vreta kloster socken, Linköpings kommun, Östergötland.

Dnr:421-701-2004

Christina Helander

Riksantikvarieämbetet

Avdelningen för arkeologiska undersökningar

UV Öst

Roxengatan 7, 582 73 Linköping

Tel. 013-24 47 00

Fax 013-10 13 24

uvost@raa.se

www.raa.se

Text: Christina Helander

Grafik: Lars Östlin

Utskrift: UV Öst, Linköping 2004

Kartor ur allmänt kartmaterial, © Lantmäteriverket, 801 82 Gävle. Dnr L 1999/3

© 2004 Riksantikvarieämbetet

Rapport UV Öst 2004:19

ISSN 1404-0875

Innehåll

Inledning 5

Antikvarisk bakgrund 5

Undersökningens målsättning 5

Metod och genomförande 5

Resultat 6

Referenser 7

Administrativa uppgifter 8

Bilagor 9

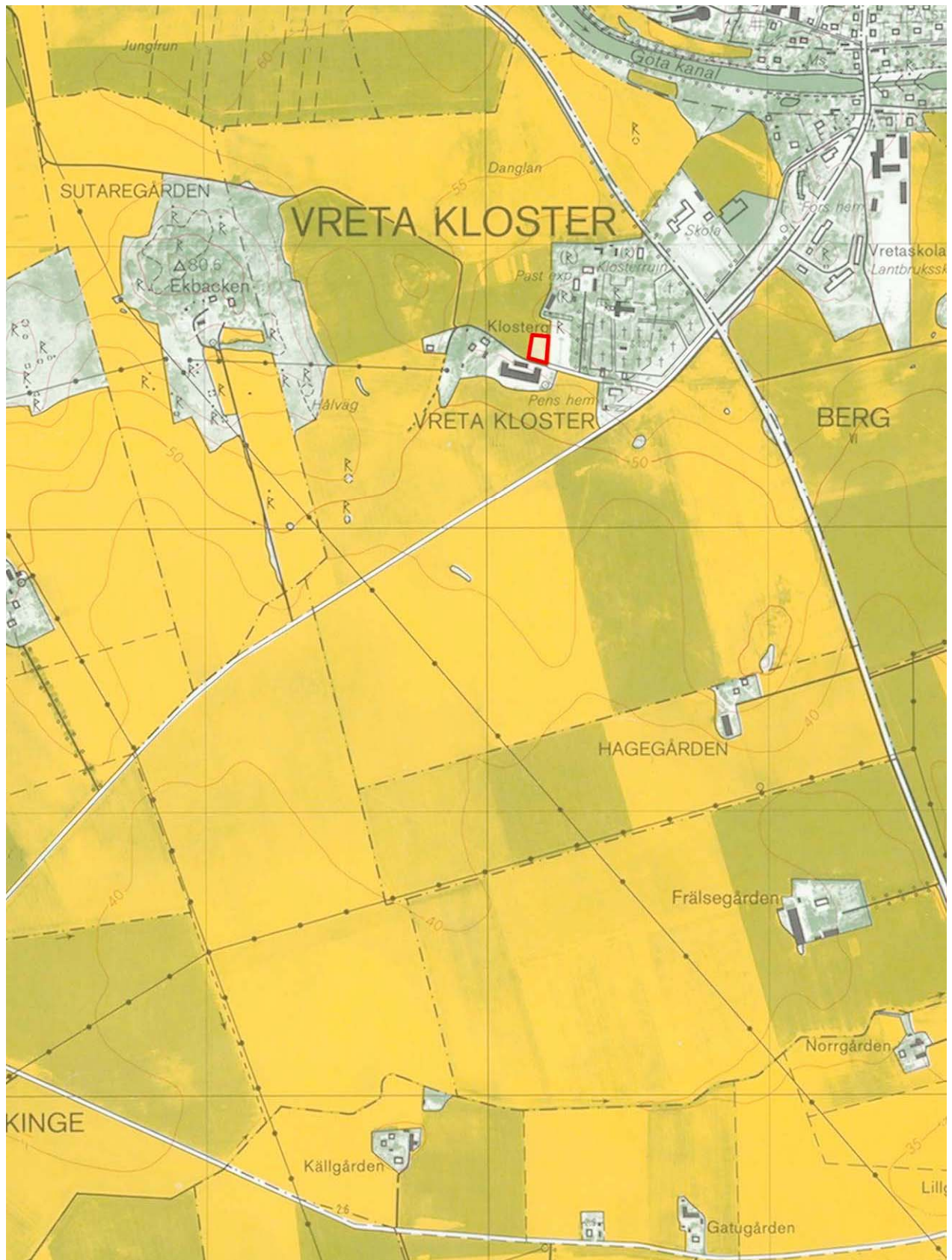

Fig. 1. Utdrag ur Ekonomiska kartan blad O85 66 Vreta kloster, med utredningsområdet markerat. Skala 1:10 000.

Invid klosterområdet i Vreta

Tyréns AB, Linköping, planerar en kompost- och återvinningsanläggning omedelbart väster om Vreta klosterkyrkas parkering. Schaktningarna riskerade att beröra förhistorisk och/eller medeltida klosternära bebyggelse eller aktivitet. Utredningen utfördes den 30 mars 2004 och det bedömdes att ingen lagskyddad fornlämning kommer att beröras av exploateringsföretaget.

Inledning

Riksantikvarieämbetet, Avdelningen för arkeologiska undersökningar, UV Öst, har på uppdrag av Länsstyrelsen i Östergötland genomfört en arkeologisk utredning, etapp II.

Exploator var Tyréns AB i Linköping.

Förarbetet gjordes av arkeolog Göran Tagesson, UV Öst. Ansvarig för utredningen var Christina Helander, UV Öst, som även författade rapporten.

Antikvarisk bakgrund

Anledningen till den arkeologiska utredningen var att Tyréns AB i Linköping avsåg bygga en kompost- och återvinningsanläggning. Det planerade exploateringsarbetet ligger omedelbart väster om fornlämningsområdet, RAÅ 50, som avser Vreta kloster och i en mycket flack sydsluttning. Genom området, i nordnordvästlig-sydsydostlig riktning, går en vattenledning.

Vreta kloster, som ligger vid Roxens västra strand, är en av de fornlämningstätaste socknarna i Östergötland. På undersökningsplatsen finns däremot inga tidigare kända fornlämningar, men i närområdet finns talrika lämningar från förhistorisk tid fram till medeltid.

Klostret i Vreta instiftades på 1100-talet på vad som ursprungligen varit Vreta kungsgård, och under sent 1200-tal och tidigt 1300-tal stod klostret på höjden av både makt och anseende. Med reformationen förlorade klostret gradvis sin betydelse och de sista nunnorna lämnade klostret på 1570-talet varefter byggnaderna förföll. Vid slutet av 1600-talet låg Vreta kloster i ruiner (Lundberg 1964).

Undersökningens målsättning

Undersökningens målsättning var att studera exploateringsytan för att konstatera om det på platsen kunde finnas rester av förhistorisk och/eller klostertida aktivitet. Arkeologiska undersökningar i Varnhem utanför klosterområdet har t ex visat på en riklig förekomst av ekonomibyggnader etc i dess direkta närområde

Metod och genomförande

Den arkeologiska utredningen, etapp II, utfördes genom sökschaktsgrävning. Sex schakt med en sammanlagd längd av ca 100 meter banades skiktvis av till den nivå där anläggningar kan finnas och ned till orörd mark. Bredden på schakten var ca 1,50 meter. Schaktens djup varierade då området sluttade mot söder men låg i genomsnitt runt 0,5 meter.

Marken bestod av matjord som låg direkt ovanpå undergrunden, vilken utgjordes av sand. Området har brukats under lång tid och spår av plogen var synliga ända ner till den sandiga undergrunden.

Schakt 500 (se fig. 2) gränsar i öster till Vreta klosterkyrkas bilparkering. I nordöstra delen av schakt 500 fanns en ansamling av sten och obrända djurben. Schaktet vidgades här och den

utvidgade delen kallas schakt 506. Det kunde konstateras att stensamlingen fortsatte något åt öster, mot parkeringsplatsen. Stenarna var av olika typ och storlek och låg löst packade i matjorden. De tolkades som fyllning, antingen i ett dike eller i en grop.

I schakt 502 syntes tydligt den ca 5 meter breda vattenledning som gick genom undersökningsområdet och som har stört stora delar av det.

I schakt 503 fanns en mindre samling kol men då inget fyndmaterial såsom keramik eller tegel fanns gick det inte att avgöra dess art.

Schakt 501, 504 och 505 saknade enligt vår bedömning anläggningar och fynd som skulle kunna bedömas som indikationer på lagskyddad fornlämning.

Resultat

I schakt 506 i undersökningsområdets östra del iaktogs en mindre stensamling men dess art gick inte att bestämma. I schakt 503 fanns en mindre ansamling kol men också den var obestämbar. Det bedömdes att ingen lagskyddad fornlämning kommer att beröras av exploateringsföretaget.

Ansökan om exploatering ställs till Länsstyrelsen, Kulturmiljöenheten, som fattar beslut i ärendet och avgör vilka eventuella fortsatta arkeologiska åtgärder som kan krävas.

Linköping 1 april 2004.

Christina Helander

Referenser

Litteratur

Lundberg, E., 1964. Vreta kloster. Svenska fornminnesplatser Nr 6. Kungliga Vitterhets
historie och Antikvitets akademien. Stockholm 1964.

Arkiv

Fornminnesregistret

Administrativa uppgifter

Riksantikvarieämbetets dnr: 421-701-2004.

Länsstyrelsens dnr och datum för beslutet: 431-21013-03, 2004-03-11.

Projektnummer: 1520555.

Undersökningstid: 30 mars 2004.

Projektgrupp: Christina Helander och Johan Westerlund.

Exploateringsyta: 1200 m².

Undersökt yta: 150 m².

Läge: Ekonomiska kartan, blad O85 66, edition Vreta kloster, x 6484298 y 1483077.

Koordinater för undersökningsytans mittpunkt: x 6484315 y 1483096.

Fynd: Inga fynd.

Bilagor

Bilaga 1. Schaktplan.

